

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

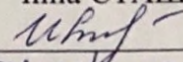
Факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності

Кафедра туристичного бізнесу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з навчальної роботи

Інна СТАШЕВСЬКА

27 серпня 2020 р.

ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ

Робоча програма навчальної дисципліни

Освітньо-професійна програма Туризмознавство

Спеціальність 242 «Туризм»

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Харків, 2020

Робоча програма Економіка туризму

за спеціальністю 242 Туризм. « 25 » серпня, 2020 року 11 с.

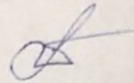
Мова навчання — українська

Розробник: **Марина ЗАЙЦЕВА**, канд. екон. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри туристичного бізнесу

Протокол від « 25 » серпня 2020 року № 2

Завідувач кафедри туристичного бізнесу
доктор культурології, доцент

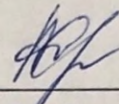
Любов БОЖКО

(підпис)

Робочу програму затверджено на Раді факультету соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності

Протокол від « 25 » серпня 2020 року № 1

Голова Ради факультету,
Доктор педагогічних наук, професор

Алла СОЛЯНИК

(підпис)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 6 Розділів -2	Галузь знань 24 Сфера обслуговування (шифр і назва)	Нормативна
	Напрямок підготовки 242 «Туризм»	
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Спеціальність (освітньо-професійна програма)	Рік підготовки:
Загальна кількість годин -180		2-й
		Семестр
		4-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,2 самостійної роботи студента — 4	Ступінь: Бакалавр	Лекції:
		30 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Самостійна робота:
120 год.		
		Вид контролю: іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання — 60/120

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Економіка туризму» є обов'язковою навчальною дисципліною, що має забезпечити необхідний базис для засвоєння спеціальних дисциплін економічної підготовки фахівців туристичної галузі та розвиток soft skills здобувачів. «Економіка туризму» призначена для фахової підготовки бакалаврів факультету соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності. У програмі вміщено тематичний план, зміст курсу, теми семінарських та практичних занять, завдання для самостійної роботи, методи контролю, список літератури до курсу.

«Економіка туризму» є освітнім компонентом програми, який призначений для поглиблення розуміння здобувачами основних підходів та методів наукового усвідомлення економічних відносин в туризмі. «Економіка туризму» є базовою при підготовці фахівців спеціальності «Туризм», є теоретичною основою сукупності знань та вмінь щодо проведення наукових прикладних досліджень

в сфері туризму та туристської діяльності підприємств, вивчає галузеві аспекти економічних відносин у сфері туризму, організацію і розвиток туризму в цілому, як для держави так й організацію туризму як міжгалузевого комплексу інфраструктури та визначення економічної діяльності об'єкта туризму, який здійснює господарство.

Мета навчальної дисципліни – є формування у студентів теоретичних знань про особливості економічних законів та процесів і використання їх в туристичній діяльності, комплексного уявлення про системи взаємовідносин, що виникають між суб'єктами економіки туризму, підприємствами туристичної індустрії, засвоєння цінової політики, економічно обґрунтованої методики встановлення цін з метою прийняття компетентних рішень в області ціноутворення на мікрорівні, з урахуванням конкретних ситуацій, послідовної їх реалізації для ефективного функціонування туристичних підприємств в ринкових умовах, а також створення умов для підготовки фахівців сфери туризму, як отримання студентами теоретичних знань, так і засвоєння ними практичних професійних навичок за основними напрямками туристської діяльності.

Інтегральна компітентність:

- Здатність комплексно розв'язувати складні професійні проблеми та практичні завдання у сфері туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності:

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;
- здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- здатність планувати та управляти власним часом.

Спеціальні компетентності

-знання і розуміння предметної області своєї професії та специфіки професійної діяльності;

-здатність орієнтуватись в організації туристично-рекреаційного простору, аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління;

-розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів;

-розуміння принципів і процесів формування та організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та його підсистем;

.-здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал;

-здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу;

-здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації;

-здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства;

-вміння працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

2.6. Результати навчання

знати:

-предмет, завдання та економічні закони і категорії;

-основні поняття економіки туризму;

-економічний механізм функціонування підприємств туризму в умовах ринкової економіки;

-порядок розрахунку валового туристичного продукту;

-умови ринкового ціноутворення та фактори, що впливають на них;

-характерні особливості забезпечення трудовими ресурсами туристичних підприємств;

-фактори, які впливають на різні аспекти діяльності підприємств туристичної індустрії та механізми управління ними;

-систему взаємозв'язків результатів господарської діяльності підприємств туризму;

-методи аналізу та планування показників розвитку підприємств туризму.

уміти:

-користуватися спеціальною та науково-методичною літературою;

-розраховувати собівартість туристичного продукту та надавати пропозиції щодо керування витратами на виробництво;

-оцінювати використання основних і оборотних фондів підприємства туристичної галузі; - аналізувати фінансові результати діяльності туристичних підприємств;

-оцінювати економічний стан туристичного підприємства;

-обґрунтувати стратегію управління ресурсним потенціалом туристичного підприємства;

-управляти поточними витратами підприємства і собівартістю продукції;

-обґрунтовувати плани з реалізації туристичного продукту,

-формування доходу та прибутку підприємства.

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання:

-знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;

- знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук;
- знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ;
- аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;
- розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт;
- ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися;
- розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна);
- застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг;
- встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей;
- виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання;
- приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- професійно виконувати завдання в невизначених та екстремальних ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчити сутність туризму та його основні соціально-економічні категорії;
- ознайомити студентів з основними видами туризму та факторами, що визначають розвиток туризму ;
- вивчити особливості правових і господарських відносин між учасниками туристкою діяльності;
- ознайомити з особливостями організації туристської діяльності в Україні;
- вивчення особливостей оплати праці, основних і оборотних фондів галузі;
- вивчення економічних особливостей туристичного продукту та туристичної галузі взагалі;
- ознайомлення з умовами ціноутворення та методами регулювання цін у сфері туризму;
- засвоєння ролі ціни в сучасному господарському механізмі,
- вивчення основ та методології ринкового ціноутворення,
- вивчення системи цін,
- придбання умінь за визначенням цін у комерційній діяльності..

2.Програма навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з 2-х розділів, які містять 15 тем, зв'язаних між собою змістовими складовими.

Розділ 1. Загальні основи економіки туризму. Містить 8 тем. Економіка туризму та туристичний бізнес: суть, зміст та основні поняття. Туристичний ринок та підприємницька діяльність в туризмі. Туристська індустрія. Особливості та структура. Економічна сутність туристичного продукту. Основні та оборотні фонди туристичного продукту. Економічна ефективність туристичної діяльності. Інформаційна діяльність в туризмі. Оплата праці в туризмі. Трудові ресурси туристичного підприємства .

Розділ 2. Економіка управління діяльністю туристичних підприємств. Містить 7 тем. Витрати та собівартість туристичного продукту. Ціноутворення в туризмі. Інвестиції в туризмі. Регіональна економіка туризму. Державне регулювання економіки туризму. Показники розвитку туризму. Валовий туристичний продукт. Світовий ринок туризму. Економіка міжнародного туризму.

Підсумковий контроль здійснюється у формі іспиту та курсової роботи. Передбачено рубіжні етапи контролю у формі усного опитування, презентацій, рефератів, якості виконаних завдань самостійної роботи студентів, тестування.

1. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		с	п	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Заліковий модуль 1						
Розділ 1. Загальні основи економіки туризму						
Тема 1. Економіка туризму та туристичний бізнес: суть, зміст та основні поняття.		2	2			8
Тема2. Туристичний ринок та підприємницька діяльність в туризмі..		2	2			
Тема 3. Туристська індустрія. Особливості та структура		2	2			
Тема 4. Економічна сутність туристичного продукту..		2	2			
Тема 5. Основні та оборотні фонди туристичного продукту.		2	2			
Тема 6. Економічна ефективність туристичної діяльності.		2	2			
Тема 7. Інформаційна діяльність в туризмі		2	2			8
Тема 8. Оплата праці в туризмі.Трудові ресурси туристичного підприємства .		2	2			8
Разом за роділом 1		16	16			64

Розділ 2. Економіка управління діяльністю туристичних підприємств						
Тема 9. Витрати та собівартість туристичного продукту.		2	2			8
Тема 10. Ціноутворення в туризмі.		2	2			8
Тема 11. Інвестиції в туризмі.		2	2			8
Тема 12. Регіональна економіка туризму.		2	2			8
Тема 13. Державне регулювання економіки туризму		2	2			8
Тема 14. Показники розвитку туризму. Валовий туристичний продукт.		2	2			8
Тема 15. Світовий ринок туризму. Економіка міжнародного туризму		2	2			8
Разом за розділом 2		14	14			56
Разом		30	30			120

Теми семінарських та практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма
1	Економіка туризму та туристичний бізнес: суть, зміст та основні поняття.	2
2	Туристичний ринок та підприємницька діяльність в туризмі	2
3	Туристська індустрія. Особливості та структура	2
4	Економічна сутність туристичного продукту	2
5	Основ оборотні фоні танди туристичного продукту	2
6	Економічна ефективність туристичної діяльності	2
7	Інформаційна діяльність в туризмі	2
8	Оплата праці в туризмі. Трудові ресурси туристичного підприємства	2
9	Витрати та собівартість туристичного продукту	2
10	Ціноутворення в туризмі	2
11	Інвестиції в туризмі	2
12	Регіональна економіка туризму	2

13	Державне регулювання економіки туризму	2
14	Показники розвитку туризму	2
15	Світовий ринок туризму. Економіка міжнародного туризму	2

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Туристична галузь та етапи її розвитку	8
2	Туризм в національній економіці	8
3	Економіка туристичної галузі та економіка туристичного підприємства.	8
4	Туристична політика держави	8
5	Туристична тактика та туристична стратегія	8
6	Економічна та соціальна сутність туристичних потреб	8
7	Економічна ефективність зовнішнього та внутрішнього туризму	8
8	Система економічних показників розвитку туризму	8
9	Обслуговування та продаж туристичного продукту	8
10	Документальне оформлення та угода на туристичне обслуговування	8
11	Сезонність в туризмі	8
12	Туристичний кругообіг. Двоциклічність туристичного ринку	8
13	Організація фінансів в індустрії туризму	8
14	Конкуренція в туристичному бізнесі	8
15	Показники розвитку міжнародного туризму	8
Разом		120

4. Форми поточного та підсумкового контролю;

Методи навчання

Лекції, семінарські та практичні заняття, робота з джерелами (літературними, Internet), дискусія, презентація, реферати, проблемні питання, самостійна робота.

Методи контролю

Нарахування балів за відповіді на семінарських і практичних заняттях та під час дискусій; нарахування балів за реферати, презентації та поточне тестування, диспути, доповіді, проблемні семінари, індивідуальні та командні проекти; опитування, моделювання професійних ситуацій, обговорення, мозковий штурм; есе, рецензії, реферати, огляди, виконання письмових завдань іспит.

Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для іспиту

Поточне тестування та самостійна робота															Підсумковий тест (іспит)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

Розподіл балів за формами контролю.

Наприклад:

- відвідування заняття (пара) — 1; ... 13 пар — до 13 балів
- відповідь під час семінару — 3-5; ... 3 семінари — до 15 балів
- виконання практичного завдання — 3-5; ... 3 практичних завдання — до 15 балів
- усне опитування — 1-2; ... 3 усних опитування — до 6 балів
- письмове тестування — 3-5; ... 2 письмове тестування — до 10 балів
- підготовка та виступ з рефератом — 5-7
- тощо.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Залік — від 60 до 100 балів

Іспит — від 60 до 90 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види на- вчальної ді- яльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку та іспиту
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Пакет навчально-методичного забезпечення (ІКНМЗД). Робоча програма курсу, методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.

5. Рекомендовані джерела інформації

Основна.

1. Городня Т.А. Економіка туризму: теорія і практика: Навчальний посібник / Т.А. Городня, А.Ф. Щербак. Київ: Кондор-Видавництво, 2012. 436 с.
2. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу: Навчальний посібник / Л.П. Дядечко. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 224 с.
3. Левицька І. В. Економіка туризму: Навчальний посібник / І. В. Левицька, А. О. Климчук, Д. І. Басюк, Г. М. Тарасюк, О. С. Москвічова Житомир: Державний університет “Житомирська політехніка”, 2020. 488 с.
4. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика: Навч. посіб. / М.П. Мальська, В.В. Худо. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 424 с.
5. Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика: Підручник / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус, Н.Л. Мандюк. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 544 с.
6. Ткаченко Т.І. Економіка готельного господарства і туризму: Навч. посібник / Т.І. Ткаченко, С.П. Гаврилюк. К.: КНТЕУ, 2010. 179 с.

Додаткова

7. Андренко І.Б. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: підручник / І.Б. Андренко, Н.М. Влащенко. Харків: ХНАМГ, 2012. 308 с.
8. Балашова Р.І. Організація діяльності туристичного підприємства: Навч. посіб. / Р.І. Балашова. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 184 с.
9. Зайцева М. М. Гіг-економіка в туризмі. Туристичний бізнес та екзистенційний пошук особистості : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (4-5 квітня 2019 р.) / Харк. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. Харків : ХДАК, 2019 .С. 26–29.
10. Зайцева М. М. Региональные особенности управления туристической деятельностью в Украине. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм» / Харків. нац. універ ім. В. Н. Каразіна Харків : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2016. Вип. 5, С.142-144
11. Зайцева М. М. .Финансовый контроль как инструмент обеспечения экономической безопасности туристических предприятий // Вісн. Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Серія: Економічна теорія та право : зб. наук. пр. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2016. № 1 (24). С. 28–34.
12. Формирование туристического кластерного конкурентного преимущества Харьковского региона. Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар .наук. конф. (24-25 листоп. 2016р.) / Харк. держ. акад. культури ; відп. за вип. Н. М. Кушнарєнко. Харків : ХДАК, 2016. С. 86-88.

13. Мальська М.П. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика: Навчальний посібник / М.П. Мальська, О. Ю. Бордун. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 248 с.

Інтернет-ресурси:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/>

<https://tourlib.net/>